

BÁCSKAI KÖZÉRDEK

Bácsbodrog vármegyei községi jegyzők egyesületének hivatalos lapja

Hirdetések árszabás szerint TELEFON 14	Főszerkesztő Zsupanszky Lyubomir Kiss Gyula	Felelős szerkesztő Berkovits Márk Főmunkatársak Beresényi József	Megjelen vasárnap Egész évre 8 K, félévre 4 K, negyed évre 2 K
---	--	--	--

Iparosok nevelése.

Csak az újabb időben fordítottak nagyobb gondot iparosaink kiképzésére. Ennek javára kell betudnunk, hogy a magyar ipar az utóbbi években nagyobb lendületet vett. De még mindig tapasztaljuk, hogy még mindig szorít bennünket az importált ipartermékek sokasága s sok tekintetben indokolatlan az iparosok feljajdulása, ha mégis a külföldi portékát vesszük és nem a hazait. Miért? Azért, mert nem egy iparcikk van, melyet hazai iparosaink nem tudnak előállítani, vagy ha tudják, az messze mögötte marad a külföldinek.

S hogy az ezen a téren mutatkozó hiányokon segítsünk országszerte megindult a mozgalom iparkiallításokat rendezni. Az utóbbi időben több helyen is rendeztek ilyeneket.

Ha ezen országos mozgalmakat és törekvéseket bíráljuk, úgy tűnnek azok elő, mint egy nagy épület emeleteinek szüntelen és megfeszített erővel való tatarozása. Folyton javítjuk, foltozzuk az emeleteket, nagy és elismerésre méltó igyekezettel azon vagyunk, hogy nagy épületeink emeletei legyenek szépek, csinosak, tartósak, versenyképesek. És minden igyekezetünk dacára folyton azt vesszük észre, hogy nem bírjuk a külföldet teljes mértékben elérni, nem bírunk a nyugat művelt

iparállamokkal lépést tartani, még kevésbé azokat tulszárnyalni. Hát hol van a hiba? Mitevők legyünk? A hiba ott van, hogy rozoga alpra építünk. Iparéletünk fundamentuma inog. Ezt kell elsősorban megerősíteni. S merjük állítani, hogy amíg ezen nem segítünk, a mostanában forszírozott iparkiallításokkal sem fogunk célt érni.

Melyek hát iparéletünk fundamentumai? Feleletünk egy szó: iparostanoncaink. Ezeket kell nevelni. Jobban mondva ezekből kell nevelni olyan iparosnemzedéket, mely a műveltség összes attribútumaival lépjen ki az életbe, mi mai iparosainknál hiányzik. Százával vannak azon iparosaink, kikben megvan a szorgalom és igyekezet, de alacsony műveltségüknél fogva nem bírnak érvényesülni. A száz közül csak egy példát.

Allítólag híres a szegedi halbicska. Hát híresnek híres, de meddig terjed a híre? Ne kutassuk. Messze állunk mi még Scheffeldtől és Szolingtól. Alljunk szóba a magyar késmesterről és váltsunk szót egy angol iparostársával és nyomban látni fogjuk a nagy különbséget. Az angol tanult, művelt, világlátott, nagy összeköttetésekkel bíró iparos, ami alapképzettségének tulajdonítható. A mieink látóköre pedig az iparostársulatokon túl nem terjed.

Iparosainkat tehát művelnünk kell előbb. Enélkül nem érünk célt, még

ha százával rendezzük is az iparkiallításokat. Önálló felfogásra és kompozícióra a tanulatlan elme nem képes soha. Évek hosszú során át sürgették az 1884. évi XVIII. t.c.-nek revízióját és lassan már kezd derengeni a láthatáron.

A törvény népoktatási részétől függ igen sok, mert hiszen közel 100,000 tanonc van az országban. A törvény revíziójával véget kell vetni annak az abszurd állapotnak, mely ma uralkodik, mert hiszen ma segéddé avatható az analfabéta tanonc is. Ilyen legyen hivatott arra, hogy mint mester megállja a helyét? Soha!

Van pedig belőlük elég sok. És ez a főbaja a mi iparunknak. Nem lehet célunk e helyütt az iparos nevelés vezérelveit előadni, csak arra kívántunk rámutatni, hogy iparunk felvirágoztatását nem fogjuk elérni mindaddig, míg népünk lelkében meg nem gyökeredzik az a meggyőződés, hogy egy iparosnak, aki ma boldogulni akar, többet kell tudnia az írás-olvasásnál.

Bács-Bodrog vármegyei jegyzői ügyek

Központi jegyzői irodát

kinál egy konsortium, élén Szegedy Albert és társaival, a községi jegyzőknek és mindazoknak a községi alkalmazottaknak, akik 24 koronáért az „Egyetértés” című lapra előfizetnek.

A nőkérdés

Irta Takács-Berényi Hona.

(Folytatás)

(2)
A létfentartás a nőemancipáció legerősebb támasza.

A nőemancipációnak azonban nem célja az, hogy a nőt a családtól teljesen elvonja. Maradjon, aki maradhat. De igenis célja, hogy a leányt, a feleséget és az urát a családra nézve is értékesebbé tegye. Legyen a nőnek gazdasági önállósága úgy, hogy élettársa megválasztásában anyagi szempontok ne korlátozzák, legyen férjének a munkában részese, gondjainak öntudatos megosztója, neki szellemi téren is társa, hogy a munkát saját tapasztalásból ismerve, megbecsülje annak anyagi eredményeit s hogy a pénzt csak valóban értékes javak megszerzésére fordítsa. Lehetővé akarja tenni, hogy a nő a gyermekét ne csak ösztönyszerű szeretettel, hanem az élet követelményeinek megfelelően szakértelemmel nevelje. Szükségesnek tartja azért a nőnevelés oly átalakítását, hogy önálló gondolkodásra és arra tegye képessé, hogy cselekedeteiért teljes felelősséget vállaljon, hogy egyéniségének szabad fejlődését a megszokottságon alapuló előítéletek ne akadályozzák.

Anyai kötelesség teljesítését kívánja a nőemancipáció minden nőtől nem csupán saját gyermekeivel szemben, hanem mindazok

javára is, akik anyai gondosságra szorulnak, a betegek, a munkára testileg vagy szellemileg képtelenek ügyét rájuk bízva, hogy magánkötelességeik teljesítése után fennmaradó munkarejüket és idejüket, szeretetük és kedélyviláguk egy részét a közönség hasznára fordítsák, nem hiúságból, hanem az emberiség iránti kötelességérzetéből folyó öntudatos meggyőződésből.

Igy emelkedik és így dolgozik a nő az emancipáció nyomán. Az pedig, hogy a nők az összes életpályákat előzönlük, nem lesz káros a férfire nézve. Ha a férfi nősül, nem lesz nehezebb az élete, hisz a felesége is dolgozik. Aki pedig nem nősül, annak se lesz baj, hisz mi nők se haragszunk, ha a férfiak cukrászok, szakácsok, nő-szabók, lakástisztítók, kézimunkagyárosok, frizőrök, kisednevelők stb. lesznek. Nem vesszük el senkinek se a kenyerét és majd az élet megadja mindennek a maga okos és elfogadható módját.

Ha a nő dolgozik, ha a nő a férfival versenyt munkálkodik az élet erős küzdelmei között, akkor önként következik az, hogy a nő, aki egyenlő a férfival a munkában, legyen vele egyenlő a jogban is. Igen, csak az az igazi általános választói jog, melyben a nőnek is szavazata van.

És el fog következni az az idő is, melyben az osztálykülönbség a nő és férfi között teljesen el fog tűnni, el fog simulni a

férfi és a nő erkölcsi megítélésében mutatkozó ellenmondás, nem lesz a nőnek büne az, melyben a férfi most legföljebb inkorrekt és a nemek egyenlőek lesznek a szerelemben is. A nő szabadon, minden társadalmi előítéllettől menten fogja szerelmi szükségleteit kielégíteni s ennél a pontnál semmi más, csak a művelt lelke és a szíve lesz az irányadó. Schopenhauer azt mondja: „A nemi ösztön az émi akarás legfőkétebb megnyilatkozása.” Buddha: „A nemi ösztön elesőbb, mint a szigony, melylyel vad elefántokat megfékeznek; tüzesebb, mint a láng, olyan mint egy nyíl, melyet az ember szellemébe lönek bele.” És az orvosok állítása szerint is a nőkben sokkal erősebb a nemi ösztön, mint a férfiakban. A nemi élet befolyásolja az ember idegét, egész szervezetét s hogy a nagyon erős ösztön ki nem elégítése az emberi szervezetben mit okoz, arról beszélhetnek a börtönök, a fegyházak, a kórházak és az elmegyógyító intézetek és a sok idegességből és hiszteriából keletkezett öngyilkosság. Szabad lesz a szerelem, ez nem lesz bűn az egyedül álló nőre nézve, mert a „nemi ösztön sem nem erkölcsös, sem nem erkölcsötelen, csak természetes, mint az éhség és a szomjúság, a természet pedig erkölcsről semmit se tud.” Igaz, még nagyon messze vagyunk ennek a tételnek az elismerésétől, bár be kell látnunk, hogy a nemi egyenlő-

Miután ez a felhívás ezen megye területén is minden kartársnak elküldve lett, nem lesz érdektelen e tárgyban *Ferényi Antalnak*, a trencsénvármegyei jegyzőegylet elnökének, megszívlelendő nyílt levelét mihez tartás végett itten is közölni, mely a „Községi Közl.” 32. számában jelent meg. Ezen érdekes és tartalmas levél szövege a következő:

Kedves Kartársaim!

E napokban jutott el hozzátok a Szegedi Albert és 24 társa által aláírt oly tartalmu nyomtatott felhívás, hogy egy „Központi községi jegyzői iroda” — létesítése érdekében fizessetek elő 24 K-val az „Egyetértés” című politikai napilapra.

Hogy ezen vállalat felőli véleményemet megismerjétek, alább közlöm veletek azon levelbeli választ, amelyet *Kovács Ferenchez*,* mint ezen iroda vezetésére kizemelt kollegánkhoz intéztem. — „Kedves Kartárs! Megkaptam felhívásodat, hogy a „Központi községi jegyzői iroda” — élete érdekében — fizessék elő az „Egyetértés” című politikai napilapra.

Nagyon sajnálom, hogy felhívásodnak sem én nem tehetek eleget, sem megyebeli kartársaimat nem ösztönözhetem arra, hogy az új vállalatot ilyenformán támogassák.

A mi engem illet, egész őszintén kijelentem, hogy ennek az „Egyetértés” — két okból nem kell.

Elsőző azért nem kell, mert politikai iránya az én politikai meggyőződésemmel ellentétes; másrészt azért sem akarok e lap anyagi támogatásához hozzájárulni, mert ezen lap hasábjai nyújtottak alkalmat arra, hogy karunk büszkesége és közp. egyetünk érdeműsége, Uszkay Bálint méltatlansággal sárral megdobáltassék s a kar között az egyenlőség üszke elvetessék.

Ha csak arról volna szó, hogy én az általad létesíteni óhajtott „Központi jegyzői iroda” — megteremtése érdekében áldozzam fel egynehány koronám, s ha te engem arról is meggyőznél, hogy ezen irodának létesítése tényleg kári nagy érdeket képez s mögötte semmiféle egyéb „romboló szándék” nem lappang, akkor, bár igen sok az évi kiadásom, még erre is tudnék áldozni.

En azonban — s ezt is őszintesen rovasára ird, — semmiféle szükségét nem látom annak, hogy ilyen iroda létesítsék és sehogy sem látom be egyszerű eszemmel, hogy ilyen irodára miért kellene az 5000 jegyző zsebéből évi 120,000 K-t befolytatni az „Egyetértés” pénztárába?

Ma már az ország községi jegyzői kara oly előrehaladott, hogy jól tudja, miszerint, ha valamelyikünknek Budapesten kellene egyik vagy másik ügyet megismertetni, vagy bővebb információ-adás által megtanogatni, ezt nem a nyereszkesedésre, üzletre alapított irodák útján teheti meg legcélszerűbben, hanem, vagy azáltal, hogy személyesen megjelenik a referensnél, s közvetlenül igyekszik az ügyön lendíteni, vagy, ha az ügy fotossága még gondosabb kezelést igényel, ügyvédi segítséggel igyekszik a kedvező elintéztést lehetővé tenni.

Karunk, hála a gondviselésnek, ma már nem oly kiskoru, hogy, ha saját, vagy községbeli nepe érdekeit kellene a ministeriumnál személyesen megtámogatni, az „Egyetértés” fizetett embereire rászoruljon, s maga ne találjon el a ministeriumba, ahol ma már (s ez is Uszkay Bálint érdeme) minden községi jegyző igaz szívességgel lesz fogadva és meghallgatva.

De veszedelmesnek is tartom — a kar egyetemes érdekeit tekintve — a célba vett vállalkozást karunkra nevezve, mert egy „Jegyzői”-nek állított

*Kovács Ferenc elnöke volt a 10-as bizottságnak, mely a kongresszus mellett agítva az orsz. jegyzői egyet elnökségét folyton kiméletlenül támogatta.

ség természetes következménye a nőemancipációnak, mert mi legyen azzal a túl sok nővel, akik magukban az élni akarást legyőzni nem tudják, nem is akarják vagy anyák óhajtanak lenni?

Ez a hármasság egyenlőség, egyenlősége a nőnek a férfival a munkában, a jogban és a szerelemben, ez a teljes egyenlőség lesz majd az emberiség és a nő egyedül természetes helyzete az életben.

De hát a nőesség, a féltett nőesség. Ugyan kérem, mi az a nőesség? Ki nőies? Egy törékeny alak csipkék és selymek között, aki mást nem tesz, csak cukrot eszik, az új kalapdivatra gondol és — titokban, csak úgy önmagában — a legutolsó flirtjere. Mert tennie kell valamit, hát legtöbbször csak ezeket teszi. S ha házias, a cseleddel pöröl, dunsztot főz be, magának varr, aztán fejlettebb, előrehaladottabb nőismerőseit a szent nőesség nevében folyton szidja és leszólja. Ennyi az élettudása. És ő nőies. Ehhez járul még a sok hazugság, melylyel a nő a nőességet alátámasztja. Ha előtte pikáns dologról szól a férfi, mutatja, hogy nem érti, pedig érti és teret ad a további izetlenségnek. Vagy ha olykor előfordul, hogy nem ért valamit, az nem nőieségből történik, hanem butaságból. Ez a nőesség. Hát igen, ez el fog tűnni és ha majd a férfi tudja, hogy előtte nem egy gyáva, nem tettető és buta nő áll, akit meg kell becsülnie, tisztelnie az illedelmes viselete által,

érdek megvalósításának czégére alatt, az országos jegyzői kart, mintegy az „Egyetértés” kormányellenes politikája számára megnyerni látszik.

Ezen okok késztetnek arra, hogy a vállalkozástól tartózkodjam, s ezenkívül még az is, hogy én ott is tudok látni valamit, ahol egyesek, jó szemek dacára, sem vesznek észre semmit.

Ha hasznos és karunkra nevezve üdvös terveid vannak, állj velük elő, az egyetemes érdekeink védelmére teremtett legalis intézményünk, a központi orsz. egyesületnél, s én biztosítalak, hogy annak elnöksége, mint szerényen magam, s a karnak minden komoly tagja is, a legnagyobb odaadással fog törekveseidben támogatni.

Nincs annak semmi értelme, kedves kartársam, hogy egyre csak az egyesület keretein kívül keresitek a kári érdekek előmozdítását, s éppen azért, mert mindenáron és ok nélkül keresitek egyéniségtelnek a központi egyetel keretein kívül való érvényesülését, minden terveteket magán hordja a tartalmatlanság azon jelleget, amelyet ezen legujabb tervetektől sem lehet elvitatni.

Egyebekben ne vedd zokon őszinteségemet, a mellyel tartoztam annak a karnak, amelynek tagja vagyok, s amely karnak egyetemes érdekeit még akkor is védelembé kell vennem, ha ezzel netán egyes, különben tisztelt és szeretett kartársaim rokonszenvét kockáztatnám személyemmel szemben.

Isten veled! üdvözöl őszinte kartársad:

Hölakon, 1912. augusztus.

Ferényi Antal, egyeteli elnök.*

Hirek

Királyunk születésnapját, augusztus 18-át, Kulán, ez idén is, mint minden évben, az összes templomokban dísz Istentisztelettel megünnepelik.

Az Önkéntes Tűzoltók közgyűlése és bálja. A kulai Ö. T. egyetel m. csütörtökön d.u. 3 órákor tartotta meg rendes közgyűlését a tagok nagyszámu érdeklődése mellett a község háza üléstermében. Dr. Ormay Kálmán főparancsnok rövid üdvözlő megnyitása után dr. Hilkené Lajos alparancsnok tisztelesen ismertette az újjászervezés módzatait. Előterjeszti, hogy 72 tagból 1 töröltetett, 2 pedig meghalt. Kegyelettel emlékezik meg Kocsis József és Kleiner József elhalt buzgó bajtársokról, majd vázolja az egyetel további működését, mely május 16-tól 25 gyakorlatot tartott Polit György újvidéki volt főparancsnok vezetése mellett. Továbbá felsorolja a tett újításokat, felszereléseket és az egyetel nyilvános működését: kivonulások, őrség, tüzeset és kiküldetéseknél. Jelenti, hogy május 15-től elintéztetett 54 ügydarab és tartatott 6 parancsnoksági üles. Kimerítő jelentését a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette. — Zwipp Ferenc pénztárnok felolvassa az évi zárszámadásokat és az 1912. évi költségvetést, mit a közgyűlés tudomásul vett. — Wighart Ede alapítótog korelnöksége mellett megejtí a közgyűlés az általános tisztújítást. Megválasztottak: Főparancsnok: Dr. Ormay Kálmán elnök.

különbön rosszul járhat, mert az illetenség, a durvaság és az állatiasság mint a férfi, mint a nő előtt egyformán kell, hogy visszataszító legyen. Ami pedig a nő lelkületében a finomságot, jóságot, gyöngédséget illeti, — amelyek nem kizárólag női tulajdonságok, mert azokat bírják a jobb férfiak is mind — még ezek a tulajdonságok is csak szebbek erősebbek lesznek, mert öntudatosakká válnak az emancipáció éltető sugarai alatt. Eszményi szép lesz a jövő asszonyának a helyzete az életben. Már előre láthatunk belőle egyéneket. Valami fölemelő és előszörre egyenesen meglepő, ha pl. egy csomó feminista vagy socialista, mondjuk, bizalmi nővel jövőnk össze. Mennyi önállóság, mennyi ismeret, műveltség, meleg ember-szeretet, helyes életfelfogás, sziporkázó és csillogó ész. Szinte mámoros lesz az ember. Tökéletes emberek, tökéletes nők ők. Az a gyönyörű fejlett lelkük és keblük melege teszi azzá őket. Nagyon megnevesítette őket a — munka.

A jövő asszonyának értéke nem a hozományától fog függni s a nőnek a jövőben egyáltalán nem lesz szüksége hozományra. Fog tudni dolgozni s megél. S ha párja akad, hozzá megy, semmi másért, csak szerelemből. A férfi tudja majd, hogy a saját értékeért öleli az asszonya, nem a kenyérért vagy a pénzért és így a nő-kérdés előhaladásával nagyon boldog lesz majd a — férfi.

Alparancsnok: Dr. Hilkené Lajos. Alelnök: Kugler Béla. Pénztárnok: Zwipp Ferenc. Titkár: Szegő József. Számvizsgálókká: Kósa György, Jurszik János és Zányi Béla működő, illetve pártolótagokat és 14 választmányi tagot is választottak. Dr. Ormay Kálmán főparancsnok indítványára Polit Györgyöt, az egyetel kiképzőjét, a közgyűlés önzetlen és buzgó fáradozásáért a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel az egyetel tiszteletbeli tagjává választotta és erről neki díszoklevelet nyújt át. — Dr. Hilkené Lajos alparancsnok üdvözlő Zanbauer Ágoston megyei tűzfelügyelőt (Ujvidék) és Tóth Ernőt, a vmegyei Tűzoltószövetség titkárát, mint vendégeket, mire Zanbauer Ágoston tűzfelügyelő buzdító szavai után a közgyűlés véget ért. Közgyűlés után d.u. 5 órákor a vásártéren álló mászótornyra a már említett vendégeken kívül megjelentek még Salapáthy Kálmán alparancsnok vezetése mellett az óverbázi önkéntes tűzoltóegylet kiküldöttei, kik előtt a kulai önk. tűzoltók bemutatnak néhány gyakorlatot, hol az ügyes mászók különösen kitűntek. — *Este a Zöldkertben* sikerült táncmultság volt a bajtársi pénztár javára, mely több mint 300 K-t eredményezett.

Az estélyen felülfizetni sziveskedtek: dr. Ormay Kálmán, Boberity Milán 20-20 K, Mezey Zsigmond 10 K, Löwy Adólf, Nagy István bork., Salapáthy Kálmán Overbász 5-5 K, Kersch Mihály, dr. Székely 4-4 K, dr. Kurz, dr. Récei Ede, Brand Bálint, Cseber 3-3 K, Stein Bertalan, Krämer Márton, Halász János, Kirilovits, Vighart Ernő, Abel Mikl., Franc Fülöp, Abel Vendel, Gombóc Nándor, Nusz Fülöp, Pongrác, Csajági Bernát, Vighart Ede 2-2 K, Mihajlovits Illés, Trebitscher K, Tuna István Wien, Treuer bád., Kardos J., Illin Milán, Schlachter K., Körmei fogy. adóellenőr, Widerkomm, Bauer J., Horvát J. Wien, Stolic Terez, Ruyér Péter, Szauer J. Dudás Péter, Treuer szabó, Jurszik V, Dani J., Plechl M., Scherer K, Lukás, ifj. Sverer, Stein Ig. Lendvay Temesvár 1-1 K, Hullán J. 120 K, N.N., 80 f, Szilágyi I. 60 f, Abraham Dávid 50 f, Lakatos A., Beretne 40-40 f, Emrich András, Peter Márton 20-20 f, mely adományokat ezuton is köszönettel nyujtat a parancsnokság.

Megvadult lovak. Stiefelmeyer Henrik ujevbarázi jómódú gazda és ottani esküdt lovai e hó 12-én egy kutyától megbokrosodva, elutottak, mire a kocsi felfordult és a tulajdonos a lovak és a kocsi alá került, mely alkalommal egy ló úgy megrúgta, hogy eszméletét vesztvé, Szabadkára a dr. Sánta-féle sanatoriumba szállították. Az esküdt immár minden veszélyen túl van.

Veszedelmes tűz. Overbáson e hó 14-én nagy riadalmat okozott a gör. kath. paplak égése. Délben kigyulladt a paplak egyik melléképülete és a nagy szélben csakhamar lángban állott a cseréppel fedett hosszú paplak is. A megkondult veszjelekre a helyszínén csakhamar megjelent Salapáthy Kálmán alparancsnok vezetése alatt az óverbázi önkéntes tűzoltók fúrge serege, a kik nemcsak a már égő paplak tetejét mentették meg teljesen, de elejét vették a nagyobb tűzkatasztrófának is, mert közvetlen a tűzfészek mellett állott a zszindelylyel fedett gör. kath. templom és a szegény ruthéneknek náddal fedett házai. Az önkéntes tűzoltótésület egyetemi hallgatóinak külön osztálya dicséretre méltó taktikai ügyességével, bátorságával és fúrge leleményességével méltán reásozolgált a lakosság elismerésére. Elismerés illeti az ujevbarázi önkéntes tűzoltói testületet is, akik Csepessányi István alparancsnok vezetése mellett szintén derekasan kivették részüket a munkából.

Öngyilkosság az idegenben. Welker Frigyes műegyetemi hallgató, Welker Keresztély bácsfeketehegyi gőzmalomtulajdonos fia, Miskolcon, egy szállodában sziven lőtte magát.

Uj ügyvédek. A szabadkai ügyvédi kamara közhírré tette, hogy dr. Berkes Zsigmond ügyvédet Zombor, dr. Pavlasz Ignác Ujvidék, dr. Havas Emil Szabadka, dr. Munka Sándor Kula, dr. Szlávy Béla Ujvidék, dr. Davidovacz Milán Óbecse, dr. Pál Andor Baja, dr. Popov Milorád Zsabya, dr. Ofner S. Sándor Ada, dr. Mócs Emánuel Sándor ügyvédet Ujvidék székhellyel az ügyvédek lajstromába iktatta.

A zombor—apatin—szondi h.é. vasut összes munkálatai elkészültek. Az új vasut f. hó 14-én adatott át a forgalomnak.

Telefonhír Bácsbócsárdáról. Délelőtt 11 órakor kaptuk a hírt, hogy a szavazás rendben folyik. Evtovits nagy szótöbbséggel vezet és megválasztása egész biztos.

A torzsai diákegyesület f. hó 11-én a torzsai casino helyiségeiben táncdal egybekötött műkedvelői előadást rendezett, mely úgy méreteiben, mint az előadás színvonala tekintetében az ily nyári diákmulatságokat messze túlszárnyalta. Oly nagy és szép közönséget — köztük távol vidéki vendégeket is — már rég nem látott a torzsai casino, melynek helyiségei az utóbbi időben lényegesen kibővültek, de mégis alig tudta a nagy vendégsereget befogadni. — Színre kerültek: „A párisi baba“ Murai Károly 1 felvonásos kitűnő vígjátéka, melyben valamennyi szereplő kitűnően megállta helyét. A közönség kitűnően mulatott és végül zajosan megtapsolta a jeles műkedvelőket. Ezután német dalokat adtak elő Krúg József és Wolf János, Wolf Ilonka zongorakíséréte mellett. A nagy precizitással előadott szép dalok élénk tetszést arattak. „A szélkakas“ következett ezután Dezső József egy felvonásos kitűnő vígjátéka, melyben valamennyi szereplő kitűnően megállta helyét. Meglepő volt Kreuscher Sárika kedves játéka és a színpadon való otthonossága. Ezután zongorán előadták Krámer W. „Im Flügelleide“ mazurkát Kreuscher Sárika, Wolf Ilonka és Krúg József. Mindhármán jól megérdemelt tapsot arattak. Végre a „Kinyílt rózsza“ Dezső József tréfás párjelenete következett, melyben Steiner Jenő és Gutvein Pista szerepeltek élénk hatást kelte. Egészen véve, az előadás olyan volt, hogy arra a torzsai ifjuság meglepődéssel tekintet vissza. A táncmulatság, melyen a kulai ifjuság is szépen volt képviselve, a reggeli órákig tartott.

Meghívó. A bácsbócsárdai tanítószövetség augusztus 28-án d.e. fél 10 órakor Szabadkán, a központi népiskolában rendes közgyűlést tart, melyre a tagok kartársi szeretettel meghívattak. A gyűlés tárgyai: 1. Elnöki előterjesztések. 2. A szakosztályok jelentései. 3. Jelentéstétel az Orsz. Tanítószövetség gyűléséről. 4. A pénztáros és számvizsgáló bizottság jelentése. 5. A jövő évi költségvetés megállapítása. 6. A következő évi közgyűlés idejének és helyének kijelölése. 7. Indítványok. 8. A megüresült elnöki és titkári állás betöltése. 9. A számvizsgáló-bizottság választása. 10. Jegyzőkönyvi hitelesítők kijelölése. Zombor, 1912. augusztus 1. Sztipics András, jegyző. Petényi József, társelnök.

Pótvásár Csurogon. A kereskedelmi m. kir. minister 1912. 59.576 sz. alatt kelt rendeletével megengedte, hogy a Bácsbócsárdai vármegye területéhez tartozó Csurog községben az 1912. május 26 és 27-re esett, de elmaradt orsz. vásár helyett aug. 25-én pótvásár tartassék.

Elhalasztott zászlószentelés. A bácsi tűzoltótestület Vojnits István főispán és isze alatt augusztus 20-ára tervezte zászlószentelését. Ez az ünnepély most Ertl István tűzoltó-főparancsnok közbejött betegsége miatt szeptemberre marad. Az ünnepély új időpontját lapunk is közölni fogja.

Topolya község képviselőtestülete legutóbbi ülésén rendezte a községi előjáróság és a tisztviselők fizetését és pedig akként, hogy az előjárók fizetését 50%-kal, a tisztviselőket pedig 25%-kal felemelte.

A vármegyei számvevőség államosítása nem vált be. A pénzügyigazgatóságok nem győzik a kettős munkát, nem tudják a vármegye és a ministerium számára elkészíteni a zárszámadások felülvizsgálását. A pénzügyministerium elrendelte a vármegyei számvevőségek visszaállítását, még pedig olyképp, hogy a számvevőségeket a belügyi tárca körébe utalják. Megreformálják együtt a járási számvevőségek intézményét is, és egyszerűsítik a közigazgatási számvevői szolgálatot.

A honvédelmi minister rendeletet bocsátott ki az illetékes honvédpáncsnok-ságokhoz, amely szerint az idej fegyvergyakorlatokra már behívott 11. és 12. évtolyambeli tartalékos honvédek behívói azonnal bevonandók és e két évfolyambeli

tartalékosok a további fegyvergyakorlatok alól felmentendők. A minister humánus rendelkezése alapján összesen 70ezer ember részesedik az említett kedvezményben.

Az új kétkoronások között több hibás veresü akad. Ezeknek az a bajuk, hogy körül a peremükön alkalmazott ismert föllírás: „Bizalmam az ősi erényben“ hatalmas sajtóhiba segítségével „Bizalmaösi erényben“ né alakult át. Hogy ebből a hibás veretü ezüstpénzből mennyi készült, azt ma még nem lehet megállapítani, mert a pénzverő intézet hihetőleg nem vette észre a hibát, amint-hogy a kétkoronásokat forgalomba hozó bankok sem jöttek rá. Arról, hogy ezek a rozsliratu pénzdarábok hamisak volnának, aligha lehet szó, mert ez a pénz olyan friss keletü, hogy hamisításukra még a legfrissebb és a legveszedelmesebb pénzhamisító sem vállalkozhatott. Bár ez sem lehetetlen. Miután azonban később a „Bizalmaösi erényben“ föllírás esetleg kételyekre adhat alkalmat, igen üdvös lesz ezeket a forgalomból kivonni.

Az ajánlatokról. Melyik tapasztalt ember nem tudná, hogy a nagyhangú, öblös szájú emberek ígéretei és ajánlatai csak arra jók, hogy a hiszékeny embereket lépje csalják. Nagyokat ígérni és silányat nyújtani — ez a legjobb esetben a szemfényvesztő ügynökök praktikája. Elárasztják az országot mindenféle ügynökök; az utóbbi években különösen a nyomdaipart boldogítják és nagyban házalnak: „megrendeléseket gyűjtöttek.“ Rendesen szépen tudnak beszélni — és ígérni. A megrendelő aztán — várja a megrendelt munkát; várja . . . várja. Végre sok boszuság és sürgetés után megkapja. Akkor látja, hogy a kivitel meg sem közelíti az ajánlatot. A papírja rozsz, a szedés hibás és izléstelen, sajtóhibák is vannak benne. Reklamálni hiábavaló, mert utánvéttel kapta a nyomtatványt. Ekkor megfogadja a megrendelő, hogy soha megbízható összeköttetését nagyhangú ügynökök kedvéért fel nem áldozza. A tanulság ilyenekből az, hogy **megbízható céget** kell telkeresni, aki minden irányban szavatol a nyomdai munkák hibátlan és korrekt kiviteléért és akinek szolidaritását általánosan ismerik. *Megyénk egyik legrégebbi cége e téren Berkovits Márk vilamos hajtóerőre berendezett könyvnyomdája Kulán, hol közigazgatási nyomtatványok és irodaiszerek mindig raktáron vannak. Hivatalok, egyletek, irodák, gyárak, malmok, kereskedők, iparosok és magánfelek forduljanak bizalommal a céghez. Levélbeli megrendelések azonnal elintéztetnek. (Telefon 14)* A cég több mint három évtizedes multja minden irányban a legjobb garancia. — *A nyomda teljesen ujonnan, a legmodernebb berükkel és gépekkel van felszerelve, és saját — gépekkel berendezett — könyvkötészete is van. Nagy papirraktára lehetővé teszi, hogy bármily nyomdai munkát azonnal munkába is vehessen és a legrövidebb idő alatt szállíthasson. Nem kell előbb — sokszor hosszú ideig — a papírra várnia, míg a megbízás kiviteléhez toghat. Meghívásra a cég bárhova kiküldi alkalmazottját, ki igazolvánnyal van ellátva.*

Ingyenes balatoni kalauz. A Balatoni Szövetségnek most jelent meg az ingyenes balatoni kalauza. A szép képekkel díszített kalauz a szövetség 60 ezer példányban nyomtatja és osztja szét. 10 filléres bélyegdíj mellett a csinos füzetet bárki megkaphatja a szövetség titkári hivatalánál Balatonfüreden.

Az alsóbaranya—bács—slavoniai ref. egyházmegye az idén Zomborban tartja meg évi közgyűlését. A közgyűlést az elnökség: Szabó Péter esperes és Kozma László egyházmegyei gondnok f. hó 20. és következő napjaira hívták össze s jelen lesz azon az egyházmegye 38 anyaegyházának mintegy 80 képviselője. A kibocsátott tárgysorozat 82 közgyűlési és 4 törvészeki tárgyat foglal magában. E gyűlésen foglalja el tisztségét az egyházmegye új főjegyzője: Arany Gusztáv paicséri lelkész, a Ferenc József-rend lovagja és új világi tanácsbírája: dr. Parragh Antal pécsi ügyvéd.

Ujfajta cigaretták. Telesky János pénzügyminister, a dohányjövődéki igazgatóval lefolytatott tárgyalások után abban állapo-

dott meg, hogy három fajta új cigarettát hoz forgalomba. Aranyvégü, parafavégü és közönséges simavégü cigarettákat, melyek már őszre a tőzsdékben kaphatók lesznek.

Mérsékeltáru menettérti jegyek kiadása Szt-István napi ünnep alkalmából. A Szt-István ünnepnap alkalmából a m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a nevezett vasut, valamint a kassa—oderbergi vasut magyar vonalainak összes állomásairól — az üzemükben álló helyi-érdekü vasutak állomásainak és az 1—20 kilométeres rövid távolsági forgalmak kizárásával — mind a három kocsiosztályra nézve Budapestre mintegy 30%-kal mérsékelt áron menettérti jegyek adatnak ki. — f. hó 18-20. napjain, az utóbbi napon azonban legkésőbbben d. e. 9 óráig Budapestre érkező valamennyi személyszállító vonathoz (expresszvonatok kivételével) fognak kiadtni. E menettérti jegyek 5 napig érvényesek oly módon, hogy a kiadás napját első napnak számítva, érvényességük az 5-ik napon éjféltkor lejár. Megjegyeztetik azonban, hogy a visszatérés legkorábban csak f. hó 20-án d.u. történhetik; korábbi visszatérés esetén e jegyek érvénytelenek. Az utazás megszakításának sem menet, sem jövetkor nincs helye. Gyermeknek számára külön kedvezmény nem engedélyeztetik.

Gazdakongresszus Szegeden. Szept. 22. és 23-án bor-szőlő és gyümölcskiállításal egyidejűleg gazdakongresszust is tartanak. A kiállításra, valamint a kongresszusra kedvezményes jeggyel lehet utazni, s arramár most lehet jelentkezni a Szegedi Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál.

A magyar földhitelintézet évről-évre 21 jutalomdíjat oszt ki a gyümölcsfatermesztés és terjesztés körül érdemeket szerzett tanítók és faiskolakezelők között. A f. évben a jutalmakat odaítélő bizottság csak 19 díjat talált kioszthatónak és a közölt kimutatásból sajnálattal konstatáljuk, hogy a megjutalmazott tanítók között egyetlenegy bácskai sincsen.

SZEGEDEN

bármely tanítót látogató 2—3 leányt (esetleg fiut) úri ellátásban részesíték. Van polgári leány, felsőbb leány, tanítónőképezde, 3éves női kereskedelmi iskola erettsegi joggal, 1 éves női kereskedelmi tantolyam, női ipariskola. Miután a létszám hamar megtelik bizonyítvány beküldése esetén bármely intézetnél előjegyeztek. **TIMÁRNÉ, SZEGED, OROSZLÁN-U. 14.**

Népbiztosítási szövetkezetünk részére

keresünk

az ország minden helyisége részére képviselőket. Szakismeret nem szükséges, mint mellékfoglalkozás is üzhető. Könnyű és becsületes mellékkereset! Ajánlatok az

Eszéki Kölcsönös Segélyző Szövetkezet Igazgatóságához, Eszék intézendők

Kereskedelmi iskolába

vagy más középiskolába SZABADKÁN járó tanulót teljes ellátásra elfogadok. Cím a kiadóban.

Birtokeladás.

Fejérmegye legjobb részén: 3 kilométernyire vasúti állomástól (fővonal) igen kedvező feltételek mellett k. b.

800 magyar holdas (1200 ööl) birtok eladó.

Részletes felvilágosítást nyújt: **Hajduska Adolf, Zombor** (Bácsmegye) Szechenyi István körút 13. 2-3

Bamer Antal, Palánka

ajánlja a gyászolók b. figyelmébe dúsan felszerelt

sírkőraktárát

fehér, fekete és kék márvány, ugymint granit, svenit és labrador kövekből, a legolcsóbb árák mellett. Utánvésteték és utaranyozások a temetőben jutányos árák mellett 11-25

BPESTEN	GABONNÁRAK	KULÁN
Buza — 11.49	Buza — 10.50	
Zab — 9.91	Zab — 9.—	
Tengeri — 9.48	Tengeri — 9.—	

1587 sz. 912 KULA községétől

Versenytagyalási hirdetmény.

Kula község hivatalos helyiségei, kórház és hordójelzői hivatal fűtéséhez szükséges, valamint az 1912-13 évre járó községi jegyzői és r. k. plebánosi *failetmény és szén* illetve kokszt szállításának biztosítása céljából **1912. augusztus 26-ig** benyújtandó írásbeli ajánlatok alapján versenytagyalást hirdet.

A szállítandó fa mennyisége **47 öl**, minősége száraz, rothadástól ment I. oszt. gyertyán, avagy I. oszt. cserhasáb tűzifa és egy vagon (100 metermázs) I. oszt. gázkokszt avagy poroszt szén.

Szállítás határideje **1912. szeptember 30.** Az ajánlatok Kula értendők, akár érkezik a tűzifa és szén vasuton, akár hajón. Ajánlatok tehetők külön a szállítandó fára, külön a szénre, avagy mindkettőre együttesen. Bónatpénztül készpénzben avagy biztosítékképes értékpapirokban az ajánlati végösszeg **10%-a** 1912. aug. 26-ig a község pénztáránál teendők le.

Ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

A szállítás odaitélése felett döntő községi képviselőtestület részére fentartatik azon jog, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson.

Kula, 1912. augusztus 11.

Kugler Béla jegyző 1-2 **Zimmermann Miklós** bíró

4127 sz. 912 KULA községétől

Hirdetmény.

Kula község mint erkölcsi testület tulajdonát képező **laposi kaszáló** 1/28 parcellái az 1913/15 gazdasági évekre Kula a helyszínen **1912 aug. 22-én** d. u. 2 óraker nyilvános szóbeli árverés útján legtöbbet ígérőknek haszonbérbe fognak adatni.

Feltételek a jegyzői irodában megtekinthetők.

Kula, 1912 aug. 14.

ELŐJÁRÓSÁG

Faeladás.

A kiskunhalasi református egyházzogondnoki hivatal közhírré teszi, hogy a közel 19.5 kat. hold területű régi ref. temető fái 4 egymásután következő évben, 4 egyenlő részletben való levágásra, eladók. Az eladásra kerülő fák nagy része akácfa, oszlop, komló- és szőlőkaró, szerszám- és tűzifának egyaránt alkalmas. — Venni szándékozók írásbeli ajánlataikat **f. évi szeptember 30-ig** a ref. egyházzogondnoki hivatalhoz adják be, ahol a fizetési, levágási és egyéb feltételek is megtekinthetők.

2-3

Alkalmi vétel. — 7-8

Egy 8-as, 54" széles, 13 éves, jókarban levő, munkára kész

államvasuti cséplőszekevény,

2 drb két éves munkára kész

CORMICK,

1 drb két éves munkára kész JOHNSTON

GETREI

kéveköttő

és néhány darab

kéve rakó

olcsó eladásra ki vannak állítva

Löbl Samunál Palánkán

1240 sz. 1912

Versenytagyalási hirdetmény.

Bajsa község előljárósága az építendő községi orvosi lakás építési munkálatainak biztosítása céljából nyilvános írásbeli versenytagyalást hirdet.

1. A munkáltatás áll: föld és kömíves, ács, cserépfedő, asztalos, lakatos, üveges, mázó, bádigos s egyéb felszerelői munkából és ezekre az ajánlat és pedig az összes munkákra együttesen teendők, százalékos ár- engedményt, vagy felülfizetést tartalmazó ajánlatokat is elfogadunk.

2. Az ajánlatokat **1912. szeptember 1-ig** d. u. 6 óráig kell a községi előljáróságnál beadni.

3. Előirányzati összeg 21,609.68 K, mely összegnek **10%** bónatpénztül készpénzben, vagy biztosítékképes értékpapirokban legkésőbb **1912. szeptember 1-ig** d. u. 6 óráig jelen hirdetmény számára való hivatkozással Bajsa község letétpénztáránál teendők le. A készpénz után a község kamatot nem fizet; a készpénzt azonban a megfelelő értékű biztosítékképes értékpapirokkal a község bármikor kicserélheti.

Az értékpapírok kamatszélvényei az esedékességük napján kiadandók, feltéve, hogy a betét letiltva nincs. A bónatpénzt az ajánlatához csatolni nem szabad, hanem annak letételét igazoló nyugta csatolandó az ajánlatához.

4. Csak szabályszerűen kiállított magyar nyelven szövegezett, ivenkint 1 K bélyeggel ellátott pecséttel lezárt, sértetlen borítékba helyezett s közvetlenül, vagy posta útján beadott ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlatot tartalmazó boríték a következő felirattal látandó el.

„A község előljáróságának Bajsa.

Ajánlat az 1240/912. sz. versenytagyalási hirdetményben a bajsai orvosi lakás építésére vonatkozólag kiírt munkálatokra.“

5. A munkálatokra vonatkozó tervek, költségvetés és az árlejtési feltételek a községi jegyzőnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, esetleg a jegyzői magánmunkálatokért szedhető díjakról 1906-ban alkotott vármegyei szabályrendeletben megállapított díjon meg is szerezhetők.

6. A munka odaitélése felett a képviselőtestület szabadon dönt az ajánlott árakra való tekintet nélkül.

7. A beadott ajánlatok felbontása **f. évi szeptember 2-án** d. e. 9 óraker tartandó képviselőtestületi közgyűlésen fog történni; ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

8. A munka elnyerője minden tekintetben a községre érvényes 83000 B.M. 907 számú közszállítási szabályrendelet összes határozmányai kötelezők.

9. A munkálat elnyerésére pályázóknak a munkálat teljesítésére törvényes képesítéssel kell bírniok, vagy ily megbízottat kötelesek megnevezni.

10. A vállalatból eredő bélyeg, irás, adó s átvételi költségek egyedül vállalkozót terhelik.

Egyebekben a képviselőtestület által elfogadott árlejtési feltételek mindenben kötelezők.

Bajsa, 1912 július 6.

Jablonszky Elemér jegyző

Popov István bíró

„Aspirin Sósorszesz“

nélkülözhetetlen háziszser, mely erősít, frissít és üdít!

Kapható 44, 1.20 és 2.50 filléres üvegekben

Gergelyi-féle „Citromlimonádé“

a nyári idény egyik legkellemesebb nélkülözhetetlen üdítő itala

Készíti Gergelyi József gyógyszerész Kula (Bács megye)

Kizárólagos képviselő: Friedmann-cég, Kula

Kérjünk mindenütt fenti gyártmányokat

Gőzmosó, fehérenemű- és vegy-

tisztító-intézetemet Kula a Grigorievits-házba (Szt-István-utca) áthelyeztem. **Szótér Antal** tulajdonos.

1493 sz. 1912

Versenytagyalási felhívás

Torzsa község előljárósága a községben létesítendő **villamos közvilágítás berendezésére** — melyet vállalkozó tartozik magánvilágításra és ipari célokra használható áramszolgáltatással egybeköttni — nyilvános pályázatot hirdet.

A közvilágítás céljából 110 drb 32 normál gyertyafényű fémszálas (Wolfram) villamos izzólámpa lesz felállítandó, melyek fele éjjeli 11 óráig, másik fele pedig egész éjjel égjen. A lámpaelosztást az előljáróság eszközzi.

Vállalkozó az elektromos művet, a teljes berendezést saját költségén tartozik előállítani, üzemben s állandóan jókarban tartani és a közvilágítást ellátni, ezzel szemben a község a vállalkozónak 50 évre szóló kizárólagossági jogot biztosít s a közvilágítás ellátásáért évi általánösszeget fizet.

Pályázók felhivatnak hogy részletes tervvel, költségelőiránnyal, közvilágítási naptárral, áramszolgáltatási szabályrendelettel és szerződéstervezettel felszerelt s közvetlenül benyújtandó ajánlatok a hivatalos órák alatt a községi jegyzőnél, a postán érkezők pedig az előljáróság címére — mindkét esetben — **1912. szeptember 5. napjának d. u. 4 órájáig** adandók be.

Csak szabályszerűen kiállított, magyar nyelven szövegezett, pecséttel lezárt s sértetlen borítékban elhelyezett ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Az ajánlat borítékának felírása a következő

„Községi Előljáróságnak Torzsa

Ajánlat az 1493 sz. 1912 versenytagyalási felhívásban kiírt villamos világítás ellátására.“

Ajánlattevők ugyancsak fenti határidővel bónatpénz fejében 3000 K-t községünk pénztárába — a felhívás számára hivatkozással — készpénzben vagy biztosítékképes értékpapirokban befizetni, illetve letenni kötelesek s az ennek megtörténtét igazoló letéti nyugta az ajánlatához csatolandó. A bónatpénzt az ajánlatához csatolni nem szabad.

A versenytagyalás Torzsa község tanácstermében **1912. szeptember 6. napjának d. e. 8 óraker** tartatik meg, illetve az ajánlatok ekkor bontatnak fel, amidőn az ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

A hazai ipar védelme szempontjából a közszállítási szabályrendelet előírásai betartandók.

Ajánlattevők a végleges döntésig kötelezettségben maradnak, s a községi előljáróság fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között szabadon választhasson, esetleg valamennyi ajánlattevő ajánlatát mellőzze anélkül, hogy az ajánlattevők bármelyike ajánlata benyújtásáért költség megtérítésre avagy kártérítésre igényt támaszthatna.

Közelebbi adatok Torzsa község jegyzői irodájában megtekinthetők.

Torzsa, 1912. július 28.

Schick Ede jegyző

3

Messinger Fülöp bíró